

Međunarodni sud za krivično
gonjenje osoba odgovornih za teška
kršenja međunarodnog humanitarnog
prava počinjena na teritoriji bivše
Jugoslavije od 1991. godine

Predmet br. IT-04-74-T
Datum: 21. april 2011.
Original: FRANCUSKI

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM III

U sastavu: sudija Jean-Claude Antonetti, predsjedavajući
sudija Árpád Prandler
sudija Stefan Trechsel
sudija Antoine Kesia-Mbe Mindua, rezervni sudija

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 21. aprila 2011.

TUŽILAC

protiv

**Jadranka PRLIĆA
Brune STOJIĆA
Slobodana PRALJKA
Milivoja PETKOVIĆA
Valentina ĆORIĆA
Berislava PUŠIĆA**

JAVNO

**ODLUKA PO ZAHTJEVU JADRANKA PRLIĆA
ZA PRIVREMENO PUŠTANJE NA SLOBODU**

Tužilaštvo:

g. Kenneth Scott
g. Douglas Stringer

Obrana:

g. Michael Karnavas i gđa Suzana Tomanović za Jadranka Prlića
gđa Senka Nožica i g. Karim A. A. Khan za Brunu Stojića
gđa Nika Pinter i g. Božidar Kovačić za Slobodana Praljka
gđa Vesna Alaburić i g. Zoran Ivanišević za Milivoja Petkovića
gđa Dijana Tomašegović-Tomić i g. Dražen Plavec za Valentina Ćorića
g. Fahrudin Ibrišimović i g. Roger Sahota za Berislava Pušića

I. UVOD

1. Pretresno Vijeće III (dalje u tekstu: Vijeće) Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud), rješava po "Zahtjevu Jadranka Prlića za privremeno puštanje na slobodu", koji su branioci optuženog Prlića (dalje u tekstu: Prličeva odbrana) podnijeli na povjerljivom osnovu 31. marta 2011. (dalje u tekstu: Zahtjev), s dva dodatka u prilogu, a kojim Prličeva odbrana traži privremeno puštanje na slobodu optuženog Prlića do izricanja presude u ovom predmetu.¹

II. HISTORIJAT POSTUPKA

2. U dopisu priloženom u povjerljivom dodatku Zahtjeva, Ministarstvo pravosuđa Republike Hrvatske Vijeću daje garancije da će optuženi Prlić, ako se Zahtjevu udovolji, poštovati uslove pod kojima se privremeno puštanje na slobodu odobrava, kao i da će se vratiti u Haag datuma koji odredi Vijeće.²

3. Dopisom od 4. aprila 2011., Ministarstvo vanjskih poslova Kraljevine Nizozemske (dalje u tekstu: Nizozemska) obavijestilo je Međunarodni sud da se ne protivi privremenom puštanju na slobodu optuženog Prlića.³

4. Dana 13. aprila 2011., Tužilaštvo (dalje u tekstu: tužilac) je, na povjerljivoj osnovi, podnijelo "Jedinstveni odgovor Tužilaštva na zahtjeve Jadranka Prlića i Slobodana Praljka za privremeno puštanje na slobodu" (dalje u tekstu: Odgovor) u kojem se tužilac protivi predmetnom Zahtjevu.⁴

III. ARGUMENTI STRANA U POSTUPKU

5. U prilog Zahtjevu, Prličeva odbrana tvrdi da u slučaju optuženog Prlića ne postoji opasnost od bijega jer se on vratio na suđenje u svim prilikama kada mu je bilo odobreno privremeno puštanje na slobodu.⁵ Kako navodi Prličeva odbrana, ništa ne upućuje na to da bi

¹ Zahtjev, str. 1 i 9.

² Dopis Ministarstva pravosuđa Republike Hrvatske od 26. marta 2011., u povjerljivom Dodatku priloženom uz Zahtjev.

³ Dopis Ministarstva vanjskih poslova Nizozemske u vezi s privremenim puštanjem na slobodu Jadranka Prlića, datiran 4. aprila 2011. i zaveden u Sekretarijatu 4. aprila 2011.

⁴ Odgovor, par. 1 i 8.

⁵ Zahtjev, par. 11.

rizik od bijega prilikom ovog privremenog puštanja na slobodu bio povećan.⁶ Prličeva odbrana dodaje da optuženi Prlič ne predstavlja i da nikad nije predstavljao opasnost za žrtve, svjedoke ili bilo koju drugu osobu⁷.

6. Prličeva odbrana pored toga obrazlaže da prisustvo optuženih nije potrebno budući da Vijeće više ne zasjeda.⁸

7. Prličeva odbrana dovodi u pitanje potrebu da se dokaže postojanje "dovoljno uvjerljivih humanitarnih razloga" kako bi se privremeno puštanje na slobodu odobrilo i tvrdi da se Žalbeno vijeće oslanja na pogrešno tumačenje jurisprudencije Međunarodnog suda koje ne odražava "ni slovo ni duh pravila 65(B) Pravilnika".⁹

8. Uprkos tome, Prličeva odbrana navodi da postoje dovoljno uvjerljivi humanitarni razlozi za odobravanje privremenog puštanja na slobodu optuženom Prliču do izricanja presude. S jedne strane, ona tvrdi da se zadržavanjem optuženog Prlića u pritvoru postupa protivno presumpciji nevinosti i krši pravo na pravično suđenje.¹⁰ S druge strane, odbrana tvrdi da je dugotrajnim boravkom u pritvoru optuženi Prlič lišen porodice i podrške svoje društvene okoline, što za njega predstavlja veliku kušnju, kako u fizičkom tako i psihičkom pogledu.¹¹

9. Tužilac u Odgovoru navodi da povećani rizik od bijega zbog predstojećeg okončanja suđenja, što je stav i Žalbenog vijeća, treba da se uzme u obzir s to više razloga jer je zaključeno izvođenje dokaza obiju strana. On tvrdi da se odobravanjem privremenog puštanja na slobodu dužeg trajanja rizik od bijega povećava jer pomisao na povratak u pritvor pada to teže, a to predstavlja i velik teret za jurisdikciju zaduženu za primjenu mjera kojima je privremeno puštanje na slobodu uslovljeno.¹²

10. Tužilac pored toga tvrdi da optuženi Prlič u prilog svom zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu ne navodi nijedan valjani humanitarni razlog. On smatra da je Vijeće dužno da, kao i do sada, slijedi jurisprudenciju Žalbenog vijeća u vezi s ovom

⁶ Zahtjev, par. 11.

⁷ Zahtjev, par. 12.

⁸ Zahtjev, par. 13.

⁹ Zahtjev, par. 14 do 17.

¹⁰ Zahtjev, par. 18 do 21.

¹¹ Zahtjev, par. 22 i 23.

¹² Odgovor, par. 2.

problematikom.¹³ U tom smislu on ističe da činjenica da dugotrajni pritvor optuženog može negativno uticati na njegovo zdravlje sama za sebe nije dovoljan razlog za odobravanje privremenog puštanja na slobodu.¹⁴ Tužilac konstatuje da Prličeva odbrana nije priložila nikakvu dokumentaciju kako bi potkrijepila svoju tvrdnju da dugotrajan boravak optuženog Prlića u pritvoru u očekivanju presude predstavlja "za njega veliku kušnju, kako u fizičkom tako i psihičkom pogledu".¹⁵

11. Najzad, tužilac traži da se, ako Vijeće odobri privremeno puštanje na slobodu optuženog Prlića, izvršenje te odluke odgodi do rješenja po žalbi koju on u tom slučaju namjerava uložiti.¹⁶

IV. MJERODAVNO PRAVO

12. Vijeće tužioca i Prličevu odbranu upućuje na elaboraciju prava mjerodavnog za primjenu pravila 65 Pravilnika u nekim ranijim odlukama po zahtjevima za privremeno puštanje na slobodu,¹⁷ čiji sadržaj i u njima navedene izvore preuzima u potpunosti bez ponovnog iznošenja, a posebno što se tiče 1) uslova za odobravanje privremenog puštanja na slobodu, propisanih pravilom 65(A) i 65(B) Pravilnika,¹⁸ i 2) ustaljene jurisprudencije Međunarodnog suda u vezi s kriterijumima za ocjenjivanje opravdanosti privremenog puštanja na slobodu,¹⁹ uključujući razmatranje zahtjevā u svjetlu konkretnih okolnosti situacije optuženog.²⁰

¹³ Odgovor, par. 3 i 4.

¹⁴ Odgovor, par. 5 i 6.

¹⁵ Odgovor, par. 7.

¹⁶ Odgovor, par. 9.

¹⁷ V. posebno "Odluka po zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Brune Stojića", povjerljivo s povjerljivim dodatkom, 9. decembar 2009. (dalje u tekstu: Odluka u vezi sa Stojićem od 9. decembra 2009.), par. 6–9; "Odluka po zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Petkovića", povjerljivo s povjerljivim dodatkom, 9. decembar 2009. (dalje u tekstu: Odluka u vezi s Petkovićem od 9. decembra 2009.), par. 5–8; "Odluka po zahtjevu optuženog Stojića za privremeno puštanje na slobodu", povjerljivo s povjerljivim dodatkom, 3. septembar 2009. (dalje u tekstu: Odluka u vezi sa Stojićem od 3. septembra 2009.), par. 7–10; "Odluka u vezi s privremenim puštanjem na slobodu optuženog Valentina Ćorića", povjerljivo, 17. juni 2009. (dalje u tekstu: Odluka u vezi s Ćorićem od 17. juna 2009.), par. 9–12; "Odluka po zahtjevu optuženog Prlića za privremeno puštanje na slobodu", povjerljivo s povjerljivim dodatkom, 29. maj 2009., par. 10–13.

¹⁸ V. posebno Odluka u vezi sa Stojićem od 9. decembra 2009., par. 6; Odluka u vezi s Petkovićem od 9. decembra 2009., par. 5; Odluka u vezi sa Stojićem od 3. septembra 2009., par. 7; Odluka u vezi sa Ćorićem od 17. juna 2009., par. 9.

¹⁹ V. posebno Odluka u vezi sa Stojićem od 9. decembra 2009., par. 7; Odluka u vezi s Petkovićem od 9. decembra 2009., par. 6; Odluka u vezi s Ćorićem od 17. juna 2009., par. 10; *Tužilac protiv Miće Stanišića* predmet br. IT-04-79.AR65.1, "Odluka po Interlokutornoj žalbi tužilaštva na Odluku o privremenom puštanju na slobodu optuženog Miće Stanišića", javno, 17. oktobar 2005. (dalje u tekstu: Odluka u vezi s Mićom Stanišićem), par. 8; *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-AR65.7, "Odluka po 'Žalbi tužioca na Odluku po Zahtjevu optuženog Petkovića za privremeno puštanje na slobodu' od 31. marta 2008.", javno, 21. april 2008. (dalje u tekstu: Odluka u vezi s Petkovićem od 21. aprila 2008.), par. 8; *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet

V. DISKUSIJA

13. Vijeće konstatuje da su, u skladu s pravilom 65(B) Pravilnika, vlasti Nizozemske, zemlje domaćina, dopisom od 4. aprila 2011. obavijestile Vijeće o tome da se ne protive postupku pokrenutom s ciljem eventualnog privremenog puštanja na slobodu optuženog Prlića.²¹

14. U svom dopisu od 26. marta 2011. vlasti Republike Hrvatske dostavile su svoje garancije da optuženi Prlić, u slučaju da Vijeće odobri zahtjev za privremeno puštanje na slobodu, neće tokom tog privremenog boravka na slobodi uticati na žrtve, svjedoke, ni bilo koju treću osobu niti ih ugrožavati, kao i da će se vratiti u Haag datuma koji odredi Vijeće.²²

15. Vijeće zatim podsjeća na to da se, kako bi se donijela ocjena o tome da li su uslovi propisani pravilom 65(B) Pravilnika ispunjeni, u obzir moraju uzeti svi relevantni faktori za koje bi se od razumnog pretresnog vijeća očekivalo da ih uzme u obzir prije donošenja odluke.²³

16. Što se tiče rizika od bijega optuženog Prlića, Vijeće konstatuje da je optuženi, *povrh činjenice* da se 5. aprila 2004. dobrovoljno predao Međunarodnom sudu, s izuzetkom incidenata koji su se dogodili prilikom njegovog privremenog boravka na slobodi od 28. jula do 8. avgusta 2008. godine,²⁴ poštovao uslove i lična jamstva kojima je, u skladu s nalogima i

br. IT-04-74-AR65.8, "Odluka po žalbi tužioca na Odluku po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Prlića od 7. aprila 2008.", javno, 25. april 2008. (dalje u tekstu: Odluka u vezi s Prlićem od 25. aprila 2008.), par. 10.

²⁰ *Tužilac protiv Boškoscog i Tarčulovskog*, predmet br. IT-04-82-AR65.1, "Odluka po Interlokutornoj žalbi Johana Tarčulovskog na odluku kojom se odbija njegov zahtjev za privremeno puštanje na slobodu", javno, 4. oktobar 2005., par. 7; Odluka u vezi s Petkovićem od 21. aprila 2008., par. 8; Odluka u vezi s Prlićem od 25. aprila 2008., par. 10; *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-AR65.14, "Odluka po žalbi Jadranka Prlića na 'Odluku po Zahtjevu optuženog Prlića za privremeno puštanje na slobodu' od 9. aprila 2009.", javno, 5. juni 2009. (dalje u tekstu: Odluka u vezi s Prlićem od 5. juna 2009.), par. 13.

²¹ Dopis Ministarstva vanjskih poslova Nizozemske datiran 4. aprila 2011. i zaveden u Sekretarijatu 4. aprila 2011.

²² Dopis s garancijama Ministarstva pravosuđa Republike Hrvatske, datiran 26. marta 2011., u povjerljivom Dodatku priloženom uz Zahtjev.

²³ Odluka u vezi s Mićom Stanišićem, par. 8; *Tužilac protiv Jovice Stanišića i Franka Simatovića*, predmet br. IT-03-69-AR65.4, "Odluka po žalbi tužioca na odluku o privremenom puštanju na slobodu i zahtevima za izvođenje dodatnih dokaza na osnovu pravila 115", 26. juni 2008., par. 35; Odluka u vezi s Petkovićem od 21. aprila 2008., par. 8; Odluka u vezi s Prlićem od 25. aprila 2008., par. 10.

²⁴ V. posebno *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-T, "Odluka po Zahtjevu optuženog Prlića za privremeno puštanje na slobodu", povjerljivo, s povjerljivim dodatkom, 10. decembar 2008., par. 32 do 34 i *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-T, "Odluka po Zahtjevu optuženog Prlića za privremeno puštanje na slobodu", povjerljivo, s povjerljivim dodatkom, 17. juli 2008.

odlukama Vijeća, bilo uslovljeno njegovo privremeno puštanje na slobodu u ranijim prilikama.²⁵

17. U vezi s tim Vijeće napominje da je Žalbeno vijeće, u Odluci u vezi s Prličem od 5. juna 2009., ocijenilo da ranije kršenje uslova, iako ga Pretresno vijeće mora uzeti u obzir, ne mora rezultirati odbacivanjem novog zahtjeva za privremeno puštanje na slobodu i ne razrješava Pretresno vijeće obaveze da ocijeni da li su u predmetnom slučaju ispunjeni uslovi iz pravila 65(B) Pravilnika.²⁶

18. Osim toga, iako, po mišljenju Žalbenog vijeća, zaključenjem dokaznog postupka tužilaštva nastupa značajna promjena situacije koja nalaže novu i detaljnu ocjenu rizika od bijega optuženog,²⁷ Vijeće napominje da se, uprkos važnosti toga što su dokazni postupci timova odbrane zaključeni 17. maja 2010.²⁸ i što su izlaganja završnih riječi tužilaštva i odbrane održana u februaru i martu 2011. godine,²⁹ na osnovu tih događaja ne može zaključiti da je rizik od bijega optuženog Prlića povećan.³⁰ Pored toga, Vijeće smatra da, u slučaju da

²⁵ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Nalog o privremenom puštanju na slobodu Jadranka Prlića", javno, 30. juli 2004; *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Nalog po Zahtjevu Jadranka Prlića za izmjenu uslova privremenog puštanja na slobodu", javno, 1. juli 2005.; *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Prlića", djelimično povjerljivo, 8. decembar 2006.; *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Odluka po zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Prlića", povjerljivo, 26. juni 2006.; datumi privremenog puštanja na slobodu određeni tom odlukom izmijenjeni su povjerljivim "Nalogom o izmjeni Odluke po zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Prlića", povjerljivo, 4. juli 2006.; *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Odluka po Zahtjevu optuženog Prlića za privremeno puštanje na slobodu", javno, s povjerljivim dodatkom, 17. juli 2008.; *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Odluka po zahtjevu optuženog Prlića za privremeno puštanje na slobodu", 11. juni 2007., javno, s povjerljivim dodatkom; *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Odluka po zahtjevu optuženog Prlića za privremeno puštanje na slobodu", 29. novembar 2007., javno, s povjerljivim dodatkom; Odluka u vezi s Prličem od 25. aprila 2008.; datumi puštanja na slobodu optuženog Prlića navedeni u prethodnoj odluci izmijenjeni su "Odlukom o izmjeni Dopunske odluke u vezi s Odlukom o privremenom puštanju na slobodu optuženog Prlića", 28. april 2008., povjerljivo; Odluka u vezi s Prličem od 29. maja 2009.; Odluka u vezi s Prličem od 29. juna 2009.; Odluka u vezi s Prličem od 9. decembra 2009.; *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Prlića", 9. juli 2010., povjerljivo, s povjerljivim dodatkom. (dalje u tekstu: Odluka od 9. jula 2010.); *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Prlića", 8. decembar 2010., povjerljivo, s povjerljivim dodatkom; *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Prlića", 16. februar 2011., povjerljivo, s povjerljivim dodatkom.

²⁶ Odluka u vezi s Prličem od 5. juna 2009., par. 12.

²⁷ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-AR65.5, "Odluka po Objedinjenoj žalbi tužilaštva na odluke o privremenom puštanju na slobodu optuženih Prlića, Stojića, Praljka, Petkovića i Čorića", javno, 11. mart 2008. (dalje u tekstu: Odluka u vezi s Prličem od 11. marta 2008.), par. 20.

²⁸ "Nalog o okončanju izvođenja dokaza odbrane", javno, 17. maja 2010.

²⁹ Pretresi održani od 7. februara 2011. do 2. marta 2011.

³⁰ Za jurisprudenciju Međunarodnog suda u pogledu donošenja nove i detaljne ocjene rizika od bijega u fazi kad je rasprava zaključena i kad se očekuje objavljivanje presude, v. *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88, "Odluka po Miletićevom zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu", povjerljivo, 11. februar 2010., par. 11 i 14, i *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-AR65.11, "Odluka po žalbi tužilaštva na

odluči da odobri Zahtjev, mjere koje će garantovati njegov povratak na suđenje s obzirom na rizik od bijega a koje se mogu odrediti optuženom Prliću, kao što je stalni nadzor od strane hrvatskih policijskih organa, neutralizuju svaki eventualni rizik od bijega.

19. Iz tih razloga, Vijeće je posve sigurno u to da će se optuženi Prlić, ako bude pušten na slobodu, vratiti u Pritvorsku jedinicu Ujedinjenih nacija (dalje u tekstu: Pritvorska jedinica).

20. Iz istih razloga, Vijeće smatra da optuženi Prlić, ako bude pušten na slobodu u Hrvatsku, neće ugrožavati žrtve, svjedoke ni druge osobe,³¹ te u vezi s tim podsjeća da, pošto je suđenje zašlo u završnu fazu, u ovom trenutku Vijeće više ne bi trebalo da saslušava svjedoke.³²

21. Najzad, Vijeće konstatuje da je iznošenje završnih riječi odbrane završilo 2. marta 2011. i da je predsjedavajući Vijeća istog dana proglasio zaključenje rasprave.³³ Shodno tome, od ovog trenutka pa do objavljivanja presude neće biti nikakvih sudskih aktivnosti koje bi zahtijevale prisustvo optuženog Prlića u sudnici.

22. Vijeće stoga zaključuje da su uslovi iz pravila 65(B) Pravilnika u ovom slučaju ispunjeni.

23. Vijeće napominje da odluke Žalbenog vijeća od aprila 2008. Pretresna vijeća obavezuju, *povrh* uslova propisanih članom 65(B) Pravilnika – u slučaju kad humanitarni razlozi na koje se pozivaju optuženi imaju dovoljnu težinu da bi se privremeno puštanje na slobodu u poodmakloj fazi postupka moglo ocijeniti opravdanim³⁴ – na to da trajanje privremenog puštanja na slobodu mora biti razmjerno predmetnim humanitarnim okolnostima.³⁵

24. Vijeće je već izrazilo svoje rezerve u odnosu na primjenjivost tog novog kriterijuma koji Žalbena vijeće smatra neophodnim uslovom u fazi postupka kada je Pretresno vijeće već

'Odluku po Gverinom dodatnom zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu"', povjerljivo, 25. januar 2010., par. 13-16.

³¹ Ta opasnost ne ocjenjuje se *in abstracto* – ona mora biti realna. Odluka u vezi s Mićom Stanišićem, par. 27.

³² Nalog o promjeni rasporeda, str. 11.

³³ Pretres od 2. marta 2011., transkript na francuskom jeziku (dalje u tekstu: T(f)), str. 52976.

³⁴ Odluka u vezi s Petkovićem od 21. aprila 2008., par. 17; Odluka u vezi s Prlićem od 25. aprila 2008., par. 16.

³⁵ Odluka u vezi s Petkovićem od 21. aprila 2008., par. 17; Odluka u vezi s Prlićem od 25. aprila 2008., par. 16; *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-AR65.4, "Odluka po konsolidovanoj žalbi na odluku po Borovčaninovoj molbi za posjetu pod nadzorom i na odluke po Gverinom i Miletićevom zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu tokom pauze u sudskom postupku", javno, 15. maja 2008. (dalje u tekstu: Odluka u vezi s Popovićem od 15. maja 2008.), par. 24.

donijelo odluku na osnovu pravila 98bis Pravilnika. Vijeće je posebno naglasilo svoj stav da se "[odluka na osnovu pravila 98bis,] valjana jedino za potrebe postupka na osnovu pravila 98bis Pravilnika, ne može smatrati 'pred-presudom' koja povećava rizik od bijega optuženih" i opravdanjem postavljanja dodatnog kriterijuma za odobravanje privremenog puštanja na slobodu³⁶. Vijeće je međutim "[primilo] na znanje želju Žalbenog vijeća da dobije dodatne garancije za pojavljivanje na sudenju kako bi se uklonio rizik od bijega, kao i dodatne humanitarne razloge /u kontekstu/ Odluke na osnovu pravila 98bis".³⁷ U međuvremenu je Vijeće bilo u situaciji da razmotri pedesetak zahtjeva za privremeno puštanje na slobodu uzimajući u obzir taj novi dodatni kriterijum.

25. Vijeće podsjeća da su neke sudije Žalbenog vijeća,³⁸ kao i neka vijeća i sudije u prvostepenim postupcima, odnosno dežurni sudije, takođe izrazili svoje neslaganje s kriterijumom dovoljno uvjerljivih humanitarnih razloga koji je postavilo Žalbena vijeće.³⁹

26. Kao što je iznijela Prličeva odbrana u razlozima na koje se poziva, Vijeće smatra da zaključenjem rasprave nastupa važna promjena situacije u odnosu na situaciju koja je postojala u trenutku kad je Žalbena vijeće donijelo Odluku u vezi s Prličem od 11. marta 2008. i Odluku u vezi s Petkovićem od 21. aprila 2008., i da ona opravdava da se ponovo razmisli o relevantnosti tog dodatnog kriterijuma u ovoj fazi postupka.

27. Vijeće stoga smatra da se prilikom razmatranja svakog zahtjeva za privremeno puštanje na slobodu u fazi nakon što je rasprava već zaključena, postavlja sljedeće pitanje: da li je u toj fazi postupka primjena kriterijuma uvjerljivih humanitarnih okolnosti uvijek opravdana s obzirom na mjerodavna načela prava čovjeka i konkretnih okolnosti predmeta?

³⁶ "Odluka po zahtjevu optuženog Pušića za privremeno puštanje na slobodu", javno, s povjerljivim dodatkom, 19. mart 2008. (dalje u tekstu: Odluka u vezi s Pušićem od 19. marta 2008.), na str. 6 upućuje se na "Usmenu odluku na osnovu pravila 98bis Pravilnika o postupku i dokazima", 20. februar 2008., T(f), str. 27201-27238 (dalje u tekstu: Odluka na osnovu pravila 98bis).

³⁷ Odluka u vezi s Pušićem od 19. marta 2008., str. 7.

³⁸ V. posebno djelimično suprotna mišljenja sudije Güneya i/ili sudije Liua, priložena uz Odluku u vezi s Petkovićem od 21. aprila 2008., Odluku u vezi s Prličem od 25. aprila 2008.; Odluku u vezi s Popovićem od 15. maja 2008.

³⁹ V. *Tužilac protiv Stanišića i Župljanina*, predmet br. IT-08-91-T, "Odluka kojom se odbija Zahtjev Miće Stanišića za privremeno puštanje na slobodu tokom pauze poslije zaključenja dokaznog postupka tužilaštva, s izdvojenom izjavom sudije Guya Delvoiea", javno, 25. februar 2011. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Stanišić i Župljanin* od 25. februara 2011.), par. 14-26, i izdvojeno mišljenje sudije Delvoiea, par. 4-7; *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-AR65.23, "Odluka po žalbi Valentina Čorića na 'Odluku Pretresnog vijeća po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Valentina Čorića'", povjerljivo, 24. decembar 2009. (odluka dežurnog sudije), par. 15-17; *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T, "Odluka po Miletićevom zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu", povjerljivo, s javnim suprotnim mišljenjem sudije Prost, 15. oktobar 2009., suprotno mišljenje sudije Prost.

28. Dakako, Vijeće ne zanemaruje činjenicu da je, shodno Statutu i Pravilniku, pritvor po svemu sudeći pravilo, a privremeno puštanje na slobodu izuzetak. Naime, Statut ne kaže ništa o mogućnosti odobravanja privremenog puštanja na slobodu i samo u članu 20(2) predviđa da "[o]soba protiv koje je potvrđena optužnica mora, na temelju sudskog naloga ili naloga za hapšenje Međunarodnog suda, biti pritvorena, odmah obaviještena o optužbama protiv nje i prebačena na Međunarodni sud". Pravilnik, u pravilu 65(A), predviđa da je puštanje na slobodu moguće samo "na osnovu naloga vijeća".

29. Vijeće smatra neophodnim da se, s obzirom na važnost ove problematike i njenu kontroverznost,⁴⁰ pritom uzimaju u obzir i načela koja su definisala drugi sudovi, kao i evropski i međunarodni pravni instrumenti.

30. U tom smislu, Vijeće podsjeća i na to da su, po mišljenju Žalbenog vijeća, načela ljudskih prava koja proističu iz Evropske konvencije o ljudskim pravima (dalje u tekstu: Evropska konvencija) i Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima (dalje u tekstu: Međunarodni pakt), dio međunarodnog prava⁴¹ i da se odredbe pravila 65(B) Pravilnika moraju čitati u kontekstu tih načela.⁴²

31. I samo Žalbena vijeće je izrazilo stav da, na osnovu tih načela, "[a]ko se možemo zadovoljiti mjerom blažom od obaveznog pritvora, treba da se primijeni ta blaža mjera".⁴³ U tom smislu, Vijeće podsjeća na to da se itekako može razmišljati i o drugim, već uspješno primjenjivanim mjerama kao što su stalni nadzor od strane policijskih organa Hrvatske, kućni pritvor pod nadzorom, pa čak i određivanje kaucije.

32. Vijeće osim toga podsjeća na to da je jurisprudencija Evropskog suda za ljudska prava (dalje u tekstu: ESLJP) izrazila svoj stav o okolnostima u kojima se može primijeniti mjera dugotrajnijeg preventivnog pritvora:

"Shodno ustaljenoj jurisprudenciji Suda, dužnost je u prvom redu domaćih sudskih organa da se brinu za to da u konkretnom slučaju trajanje pritvora optuženog ne prijeđe razumne granice. Sa tim ciljem oni treba da ispituju sve okolnosti koje bi mogle da potvrde ili demantuju postojanje zahtjeva javnog interesa koji, s obzirom na presumpciju nevinosti, opravdava izuzetak od pravila poštovanja slobode pojedinca, kao i da ih iznesu u svojim

⁴⁰ U tom smislu v. par. 24 i 25 ove Odluke.

⁴¹ *Tužilac protiv Limaja i drugih*, predmet br. IT-03-66-AR65, "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu Fatmira Limaja", javno, 31. oktobar 2003. (dalje u tekstu: Odluka u vezi s Limajem), par. 10.

⁴² Odluka u vezi s Limajem, par. 12.

odlukama u vezi sa zahtjevima za puštanje na slobodu. U suštini, upravo na osnovu razloga iznijetih u tim odlukama, kao i nespornih činjenica koje u svojim prizivima navede podnositelj zahtjeva, Sud mora donijeti odluku da li je došlo do kršenja člana 5§3 Konvencije." ⁴⁴

33. Pored toga, Vijeće želi da se pozove na načela Međunarodnog pakta, a posebno na njegov član 14(2) koji se odnosi na presumpciju nevinosti, te na član 9(3) koji propisuje da "/s/tavljanje u pritvor lica koja očekuju da im se sudi ne smije biti opšte pravilo, ali puštanje na slobodu može se usloviti jemstvom kojim će se osigurati prisustvo tog lica na suđenju". ⁴⁵

34. ESLJP je takođe precizirao da "daljnje postojanje osnova za sumnju da je uhapšeno lice počinilo protivpravno djelo je *conditio sine qua non* da bi se zadržavanje u pritvoru smatralo pravilom, ali nakon nekog vremena to više nije dovoljno. Sud tada mora utvrditi da li postoje neki drugi razlozi zbog kojih su pravosudni organi legitimirali nastavljanje lišavanja slobode". ⁴⁶

35. Što se tiče ovog predmeta, Vijeće podsjeća na to da je rasprava sada zaključena. Za razliku od procesne faze u kojoj je bila donijeta Odluka u vezi s Prlićem od 11. marta 2008., više nema potrebe za prisustvom optuženog Prlića u sudnici. Pored toga, optuženi Prlić više ne mora saradivati sa svojim braniocima, čije prisustvo u Haagu takođe više nije potrebno, za potrebe pripremanja odbrane pošto je njegova, kao uostalom i odbrana drugih optuženih, sada okončana.

36. Pored toga, ne računajući kratke periode puštanja na slobodu, optuženi Prlić u pritvoru boravi više od pet godina. Složenost i razmjeri predmeta daju razloga da se računa s dugotrajnim vijećanjem prije objavljivanja presude. Dakle, razumno je predvidjeti da pred optuženim Prlićem stoji još dug period pritvora.

⁴³ Odluka u vezi s Limajem, par. 13.

⁴⁴ Evropski sud za ljudska prava, pravomoćna presuda u predmetu *Prencipe protiv Monaka* (br. 43376/06), 16. juli 2009., par. 74 i 75, gdje se upućuje posebno na pravomoćne presude u predmetima *Letellier protiv Francuske*, 26. juni 1991., par. 35; *I.A. protiv Francuske*, 23. septembar 1998. (*Recueil des arrêts et décisions* /Sabrane pravomoćne presude i odluke/ 1998-VII), par. 102; *Bouchet protiv Francuske* (br. 33591/96), 20. mart 2001., par. 40, i *Zannouti protiv Francuske* (br. 42211/98), 31. juli 2001., par. 43.

⁴⁵ V. u istom smislu Opštu napomenu br. 8 u vezi sa članom 9 Međunarodnog pakta (16. sjednica, 1982.), par. 2-4, i jurisprudenciju Odbora za ljudska prava /HRC/, posebno CCPR/CO/79/LVA (Latvija) (HRC, 2003.), par. 10 i CCPR/C/ESP/CO/5 (HRC, 2009.), par. 15.

⁴⁶ Evropski sud za ljudska prava, pravomoćna presuda u predmetu *Prencipe protiv Monaka* (br. 43376/06), 16. juli 2009., par. 74 i 75, gdje se upućuje posebno na pravomoćne presude u predmetima *Letellier protiv Francuske*, 26. juni 1991., par. 35; *I.A. protiv Francuske*, 23. septembar 1998. (*Recueil des arrêts et décisions* 1998-VII), par. 102; *Bouchet protiv Francuske* (br. 33591/96), 20. mart 2001., par. 40, i *Zannouti protiv Francuske* (br. 42211/98), 31. juli 2001., par. 43.

37. Žalbeno vijeće je opravdalo dodatni kriterijum u kontekstu povećanog rizika od bijega uzrokovanog donošenjem odluke na osnovu pravila 98*bis*. Ta odluka, po mišljenju Žalbenog vijeća, povećava vjerovatnoća krivice optuženog. Međutim, nakon trenutka kad je uveden taj novi kriterijum, optuženi Prlić je u pritvoru proveo još tri godine, što, kako je već napomenuto, znači da je on u pritvoru ukupno već više od pet godina. S obzirom na takvo ukupno trajanje boravka u pritvoru, poštujući, kako je pomenuto u paragrafu 22 ove odluke, pravilom 65(B) Pravilnika propisane uslove pod kojim se privremeno puštanje na slobodu može odobriti, uz primjenu mjera strogog nadzora, te poštujući jurisprudenciju ESLJP-a prema kojoj razlozi za zadržavanje u pritvoru to više gube na snazi što pritvor duže traje, Vijeće smatra da činjenica da optuženi u prilog svom zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu ne navodi humanitarne razloge nije opravdanje za uskraćivanje privremenog puštanja na slobodu. Drukčije rečeno, Vijeće smatra da optuženi, u ovoj fazi postupka i uzimajući u obzir dosadašnje i predstojeće trajanje pritvora, svoje zahtjeve za privremeno puštanje na slobodu više ne moraju opravdavati humanitarnim razlozima.

38. U ovom slučaju, Vijeće je već zaključilo da se uvjerilo da će se optuženi Prlić, ako bude privremeno pušten na slobodu, i ovom prilikom vratiti u Pritvorsku jedinicu u traženo vrijeme i da neće predstavljati opasnost ni za jednu žrtvu, svjedoka ni bilo koju drugu osobu. Vijeće je takođe zaključilo da zbog dugotrajnog dosadašnjeg boravka u pritvoru optuženog dodatni kriterijum uvjerljivih humanitarnih okolnosti gubi opravdanje. Naime, zadržavanje optuženog Prlića u pritvoru u periodu bez ikakvih sudskih aktivnosti, a pri čemu su ispunjeni i uslovi iz pravila 65(B), moglo bi se shvatiti kao preliminarna osuda, a teško može da se pomiri s načelom presumpcije nevinosti.

39. U svakom slučaju, Vijeće smatra da je u analizi vezano pravnim okvirom Međunarodnog suda, tj. Statutom i Pravilnikom, te tumačenjem koje im daje Žalbeno vijeće, pa tako i obavezom dokazivanja dovoljno uvjerljivih humanitarnih razloga kao opravdanja za privremeno puštanje na slobodu u kasnoj fazi suđenja.⁴⁷ Iz tog razloga, Vijeće će u nastavku razmotriti meritum Zahtjeva na toj osnovi.

40. U ovom slučaju, Vijeće priznaje da je trajanje boravka optuženog u pritvoru faktor koji se mora uzeti u obzir prilikom razmatranja zahtjeva za privremeno puštanje na slobodu i ističe, na što podsjeća Prličeva odbrana,⁴⁸ da je Vijeće taj faktor uzelo u obzir u raznim svojim

⁴⁷ Odluka u vezi s Petkovićem od 21. aprila 2008., par. 17; Odluka u vezi s Prličem od 25. aprila 2008., par. 16.

⁴⁸ Zahtjev, par. 20.

odlukama o istom pitanju.⁴⁹ Međutim, Vijeće smatra da, što se tiče, kriterijuma koje je Žalbeno vijeće postavilo u pogledu specifičnosti ili hitnosti humanitarnih razloga koji se navode,⁵⁰ taj opšti faktor ne može se sam za sebe smatrati dovoljno uvjerljivim humanitarnim razlogom u smislu jurisprudencije Žalbenog vijeća.

41. Vijeće zatim napominje da nisu na raspolaganju nikakve konkretne i aktualne informacije o štetnim posljedicama dugotrajnog pritvora i odsustva veze s porodicom i vlastitim društvenim krugom po optuženog Prlića – a pogotovo ne izvještaji ljekara. Jedini zaključak koji Vijeće može donijeti jeste da takvi nedokumentovani i/ili neažurirani navodi ne mogu biti dovoljni za odobravanje optuženom Prliću novog privremenog puštanja na slobodu u traženom trajanju.

42. Vijeće stoga smatra da, s obzirom na konkretne okolnosti predmeta, humanitarni razlozi koje navodi Prličeva odbrana nisu dovoljno uvjerljivi da bi opravdali privremeno puštanje na slobodu, u trajanju koje se traži u predmetnom Zahtjevu.

⁴⁹ "Odluka po Zahtjevu optuženog Prlića za privremeno puštanje na slobodu", 17. juli 2008., par. 24.

⁵⁰ Odluka u vezi s Prličem od 11. marta 2008., par. 21; Odluka u vezi s Petkovićem od 21. aprila 2008., par. 19-20.

IZ TIH RAZLOGA,

NA OSNOVU pravila 65 Pravilnika,

ODBIJA Zahtjev većinom glasova sudija.

Predsjedavajući Vijeća, sudija Jean-Claude Antonetti, uz ovu odluku prilaže svoje suprotno mišljenje.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, a mjerodavan je tekst na francuskom.

/potpis na originalu/

Jean-Claude Antonetti,
predsjedavajući Vijeća

Dana 21. aprila 2011.

U Haagu (Nizozemska)

[pečat Međunarodnog suda]